

Communicatie- en
actieplan

reductie afval
en kosten

Dit communicatie- en afvalplan is een eerste aanzet om het afval en daarmee ook de kosten voor afval te reduceren alvorens er een nieuw afvalbeleidsplan is. Het nieuwe afvalbeleidsplan wordt in 2021 opgesteld en zal naar verwachting in maart 2022 worden vastgesteld.

De gemeente Aa en Hunze heeft in de afgelopen jaren de lasten voor haar inwoners stabiel willen houden. Inmiddels is de gemeente ingehaald door de kosten. Daarnaast is er geen tijdige sturing geweest vanwege het vertrek en het niet gelijk invullen van een Beleidsmedewerker afval. Door een stijging van de afvalkosten heeft de gemeente Aa en Hunze een tariefstijging van 17% voor de afvalstoffenheffing moeten doorvoeren. Hogere kosten voor afval, een stijging van de afvalstoffenheffing, vragen en toezeggingen van en richting de raad vormen aanleiding voor dit communicatie- en actieplan. Dit is nader uitgewerkt in de aanleiding. Vervolgens wordt in- gezoomd in de (mogelijke) acties en communicatie. Er wordt afgesloten met een advies, waarin een voorstel wordt gedaan voor de concrete acties en zaken waarover gecommuniceerd kan worden.

Aanleiding

De totale lasten op het taakveld afval stijgen van € 2.155.000,- in 2020 naar € 2.543.000,- in 2021. Deze stijging wordt voornamelijk veroorzaakt door hogere kosten voor de inzameling van groen/grijs/PMD (ca. € 100.000), verwerking en vermarkting van PMD (ca. € 100.000), inzameling van papier (ca. € 40.000) en lagere inkomsten vanuit de Nedvang vergoedingen waarvan die voor PMD de belangrijkste is (ca. € 100.000). Op deze kosten wordt kort ingegaan en aangegeven of en hoe de gemeente invloed heeft op deze kosten.

Hogere kosten van inzameling en verwerking groen/grijs/PMD (ca. € 100.000,-)

Door indexering en een kleine toevoeging van extra adressen zijn de kosten voor de inzameling van groen/grijs/PMD gestegen. Indexering van de kosten voor inzameling is contractueel vastgelegd en kan niet van worden afgeweken. Tevens is er in de corona periode meer afval aangeboden en opgehaald, waardoor de verwerkingskosten zijn gestegen.

Oud papier (€ 40.000,-)

Momenteel wordt de inzameling van oud papier gedaan door 26 scholen en verenigingen, die hiervoor een vergoeding van de gemeente ontvangen. De vergoeding die de gemeente voor het oud papier krijgt (marktprijs) wordt steeds lager en is tegenwoordig zo laag dat we als gemeente moeten bijbetalen. De vergoeding die de verenigingen ontvangen is een vaste prijs per hoeveelheid, dus niet afhankelijk van het te ontvangen of te betalen bedrag van de papierinzamelaar. Hier hebben we als gemeente weinig invloed op. De afspraken met de verenigingen zouden tegen het licht gehouden kunnen worden. Een goed moment daarvoor is bij de actualisatie van het afvalbeleid. Hierbij dient opgemerkt te worden dat de verenigingen de contributie kunnen verlagen of de clubkas kunnen spekken met de inkomsten vanuit de inzameling van oud papier. Het wegnemen van deze inkomsten

heeft gevolgen voor de vereniging. Inzameling van oud papier met minicontainers zorgt voor extra kosten voor inzameling door het inschakelen van een professionele inzamelaar.

Overige hogere lasten (ca. € 48.000,-)

De lasten stijgen tevens door prijsindexatie van de afvalverwerkers. Prijsindexatie voor verwerking is contractueel vastgelegd en kan niet van worden afgeweken.

Lagere inkomsten vanuit Nedvang (ca. € 100.000,-)

Via een online registratiesysteem geven alle gemeenten en erkende afvalbedrijven op hoeveel er elke maand van welke materiaalsoort ingezameld en gerecycled wordt. Afhankelijk van de materiaalsoort en de hoeveelheid, in het bijzonder PMD-afval, ontvangt de gemeente een vergoeding. De vergoeding loopt in de jaren af, maar wordt ook minder naarmate er minder schoon PMD-afval is. Op de vastgestelde vergoeding (per ton) heeft de gemeente geen invloed, maar kan wel werken aan meer schoon en dus minder vervuild PMD-afval. Bij de verwerking en vermarkting PMD wordt daar verder op ingegaan.

Verwerking en vermarkting PMD (ca. € 100.000,-)

Voor schoon PMD-afval krijgt de gemeente een vergoeding. Er is echter veel versmering in het PMD-afval, waardoor er een grote afkeur is. Voor afgekeurd PMD-afval krijgt de gemeente geen vergoeding en moet dit laten verwerken als restafval tegen het (duurdere) restafvaltarief. De gemeente kan hier gedeeltelijk invloed op uitoefenen. Door in te zetten op communicatie, acties en bewustwording is het mogelijk om een groot deel van de inwoners (beter) afval te laten scheiden. Dit draagt op een tweetal manieren bij. Door goede afvalscheiding komt er geen/minder PMD-afval in het restafval terecht. Anderzijds door het

reduceren van ander (huis)afval in de PMD-containers. Daarnaast heeft de gemeente Aa en Hunze de VANG-doelstellingen onderschreven, net als alle andere Drentse gemeenten. De VANG-doelstelling houdt in dat er 100 kg restafval per inwoners per jaar is in 2020. Deze doelstelling heeft de gemeente Aa en Hunze, net als veel andere gemeente niet gehaald.

Stijging van de afvalkosten werkt door in de afvalstoffenheffing, die wordt geheven aan inwoners. De afvalstoffenheffing in gemeente Aa en Hunze is 2021 met 17% gestegen naar € 190,00 voor eenpersoonshuishoudens en € 253,00 voor meerpersoonshuishoudens.

Een flinke stijging van de kosten voor afval en daarmee ook de afvalstoffenheffing was reden voor vragen en uitleg in de raadsvergadering tijdens het behandelen van de begroting 2021. Aangegeven is dat het afvalbeleid wordt geactualiseerd. De planning is er op gericht om het nieuwe afvalbeleid in Q4 vast te laten stellen door de raad. Daarnaast is er een toezegging gedaan om niet te wachten tot het nieuwe afvalbeleid van kracht is. Communicatie en acties zijn onderdelen waar al op kan worden ingezet om zo de inwoners (beter) afval te laten scheiden en bewustwording te creëren.

	2019	2020	2021	Stijging in €	Stijging in %
Eenpersoonshuishouden	€ 152,50	€ 162,50	€ 190,00	€ 27,50	17%
Meerpersoonshuishouden	€ 203,00	€ 216,00	€ 253,00	€ 37,00	17%

Acties

In de aanleiding is te lezen welke onderdelen zorgen voor hogere afvalkosten en de mogelijkheid om daar als gemeente invloed te hebben. De onderdelen die betrekking hebben op het PMD-afval zijn hier het meest voor geschikt. Hierop zijn verschillende acties mogelijk. Een actieronde en het stickeren van de oranje containers zijn vooral gericht op PMD. Het verstrekken van GFT-afvalbakjes draagt niet zo zeer bij aan de kosten of gemiste kosten voor PMD, maar wel aan het verder scheiden van afval en is hier optioneel in meegenomen. Een actie die al op de planning staat is

het versturen van een afvalposter. Deze vier acties worden hieronder beschreven.

Inzetten controleur en/of afvalcoach bij een actieronde

Binnen de gemeente Aa en Hunze zamelt SUEZ in met een zijlader, waarbij de chauffeur de inhoud van de container niet kan zien als de container geledigd wordt. Hierdoor is de kans groot dat de eventuele vervuiling mee gaat met de inzameling. Het voorstel is om tijdens 2 actieweken (in het voorjaar en najaar) een controleur en/of coach in

te zetten bij de inzameling van PMD. De controleur loopt voor de vrachtwagen uit en voert de volgende taken uit:

1. Werpt een eerste blik op de inhoud van de container en de kwaliteit hiervan. Tegelijkertijd plakt de controleur een informatiesticker PMD op de container.
2. Bij vervuiling schrijft de controleur op een hanger wat voor vervuiling in de container zit, zodat inwoners hierover zijn geïnformeerd.
3. De container blijft staan en wordt bij vervuiling niet geleegd. Om niet direct inwoners met een volle container achter te laten zal SUEZ deze containers éénmalig gedurende de inzamelweek kunnen inzamelen met een restafval-voertuig.

Er wordt in samenwerking met SUEZ en WPDA gekeken wie de afvalcoaches kan leveren en hoeveel afvalcoaches (1 of 2) er per vrachtwagen nodig zijn, zodat de vrachtwagen niet stil komt te staan. De verwachting is dat per actieronde een afvalcoach €5000 - €10.000 kost.

Na een dergelijke week zijn inwoners direct meer bewust over het scheiden van afval én de juiste inhoud van de PMD container. Een dergelijke controle zou een aantal keer per jaar gehouden kunnen worden om de zichtbaarheid en aandacht vast te houden.

De investering (tijd/geld) zal zich met het dalen van afkeur-percentages vele malen meer waard zijn. Uiteindelijk levert dit op lange termijn alleen maar voordelen op, aangezien inwoners die bewust bezig zijn met het scheiden van afval naast PMD ook andere mono stromen gescheiden zullen aanbieden.

In de onderstaande tabellen is te zien wat de besparing zou kunnen zijn voor PMD-afval op jaarbasis, er vanuit gaande dat er geen versmering meer is in het PMD-afval:

1. Aandeel restafval in PMD-afval= afkeur. Bij het verminderen van vervuiling minder afkeur en hogere opbrengsten.
2. Aandeel PMD (ongeveer 6%) in restafval. Dit gaat tegen het verwerkingstarief naar de verbrandingsoven terwijl de PMD opbrengst had kunnen genereren bij het goed scheiden.

Kengetallen	Tonnage	Waarvan PMD +- 6%
Ingezameld restafval 2020	3.750	225
	Tonnage	Waarvan afkeur
Ingezameld PMD 2020	1.250	157

	Tarief	Tonnage	Impact in €
PMD			
Niet ontvangen vergoeding afgekeurd PMD	245	157	38.465
Kosten restafval afgekeurd PMD	40	157	6.280
Financiële impact afgekeurd PMD 2020			44.745
RESTAFVAL			
Niet ontvangen vergoeding PMD in restafval	245	225	55.125
Aandeel PMD in restafval - Kosten	40	225	9.000
			64.125
Totaal			108.870

Tijdens actieronde: Stickers van de oranje containers

Tijdens de actierondes, waar alle container gedurende de inzamelweek worden gecontroleerd, worden alle containers voorzien van een (nieuwe) sticker met informatie over PMD-afval. Dit zal de afvalcontroleur (van SUEZ of WPDA) doen.

Het inzetten van een controleur en/of afvalcoach tijdens een actieronde in het voorjaar en tegelijkertijd ook de oranje containers voorzien van een actuele PMD sticker heeft de voorkeur, zodat alle inwoners bereikt worden. Een tweede actieronde in het najaar kan gebruikt worden om de aandacht van de inwoners vast te houden.

Optioneel: Uitgifte GFT-afvalbakjes

Een andere mogelijkheid om afvalscheiding te bevorderen is het verstrekken van GFT-afvalbakjes voor in de (bij)keuken. Hiermee wordt voorkomen dat GFT-afvalafval in het restafval terecht komt. Het inzetten van deze GFT-afvalbakjes draagt samen met een goede communicatiecampagne bij aan het scheiden van afval en verdere bewustwording. Een GFT-afvalbakje kost tussen de € 7,00 - € 9,00 per stuk (excl. vrachtkosten). Dit zou een investering zijn van € 94.050 (10.450 aansluitingen x € 9,00) exclusief vrachtkosten. Wellicht is deze investering te hoog en is het een optie om een pilot te doen in een deel van de gemeente. Scheidingsresultaten en meningen van inwoners zijn meetbaar.

Verstrekken afvalposter met informatie

Een andere mogelijkheid om inwoners te bereiken is door het versturen van een poster op A3 of A4 formaat met (algemene) informatie over afvalscheiding binnen de gemeente Aa en Hunze. De poster wordt op korte termijn na het versturen van de gemeentelijke aanslag belastingen verstuurd. Dit zorgt voor een goede link met de stijging van de afvalstoffenheffing en welke bijdrage inwoners hier aan kunnen leveren. Het reguliere communicatiebudget kan hier voor worden gebruikt.

Kosten acties

De kosten op basis van twee actierondes (inclusief materialen, mankracht en extra ophaaldagen) en het stickers van de oranje containers zal circa € 25.000,- bedragen. Het te budgetteren bedrag inclusief onvoorziene kosten is € 30.000,-. Er wordt onderzocht om zoveel als mogelijk medewerkers van WPDA in te zetten om zo de kosten te drukken.

Bij het houden van een optionele pilot met de GFT-afvalbakjes zijn de kosten afhankelijk van het aantal aansluitingen binnen het aangewezen gebied. Uitgaande van 2000 aansluitingen zijn de kosten circa € 20.000,-.

Communicatie

Communicatie over afval kent verschillende communicatieonderdelen en communicatiemiddelen. De communicatiemiddelen die de gemeente doorgaans gebruikt zijn de gemeentelijke website, social media, het gemeentelijk katern in De Schakel, de afvalapp en de afvalkalender. De communicatieonderdelen komen vervolgens aan bod en zijn onder te verdelen in:

- Seizoensgebonden communicatie;
- Communicatie omtrent acties;
- Sorteeraanalyses;
- Communicatie omtrent afvalscheiding, inzameling en verwerking;
- Afval is grondstof – Drenthe geeft door;
- Zwerfafval.

Communicatiemiddelen

Gemeentelijke website

Het woord 'afval' is het meest gebruikte zoekterm op de gemeentelijke website. Het is onduidelijk of deze term wordt gebruikt gericht te zoeken of omdat de informatie slecht te vinden is. Een goede, bedienbare en aantrekkelijk website is en blijft belangrijk. De pagina over afval zal opnieuw ingericht worden en voorzien van ontbrekende informatie. Dit wordt gezamenlijk met de afdeling Communicatie opgepakt.

Gemeentelijk katern in De Schakel

Het gemeentelijk katern in De Schakel bevat ruimte om berichten over afval op te nemen. Hier zal het komende jaar intensief gebruik van gemaakt worden gezien de vele onderwerpen die zijn opgenomen in de planning. Wekelijkse afstemming met de afdeling Communicatie is nodig om te kijken of de planning bijgewerkt moet worden.

Social media

Niet alle berichten omtrent afval lenen zich voor social media. In de wekelijkse afstemming met de afdeling Communicatie wordt afgesproken welke onderwerpen zich wel lenen voor sociale media.

De afvalapp en afvalkalender

De afvalapp heeft de mogelijkheid om pushberichten en nieuwsoverzicht te verzenden. Hierbij zijn de pushberichten beperkt tot een aantal karakters. (Belangrijke) informatie geplaatst in het nieuwsoverzicht dient vanuit een pushbericht met een verwijzing naar het nieuwsoverzicht kenbaar te worden gemaakt. Dit om te voorkomen dat inwoners informatie missen.

Daarnaast biedt de gemeente een papieren afvalkalender aan voor de mensen die minder/niet digitaal vaardig zijn of het prettig vinden om een papieren afvalkalender bij hand te hebben. De afvalkalender is telefonisch en via een webformulier aan te vragen.

Communicatieonderdelen

Seizoensgebonden communicatie

Seizoensgebonden communicatie wordt toegepast op vast en niet vaste momenten in het jaar. De vaste planbare momenten zijn bijvoorbeeld de paasdagen (eierschalen) en kerstdagen (cadeaupapier, kerstverlichting en kerstbomennetjes). De vaste planbare momenten zijn al in de planning van de afvalrubriek mee genomen. Daarnaast is er ook niet planbare seizoensgebonden communicatie, zoals: bevrozing van afval en containerdeksels bij vorst, kapotte (opblaasbare) zwembadjes in de zomer en madenvorming bij warm weer. De niet planbare seizoensgebonden communicatie is sterk afhankelijk van het weer en niet opgenomen in de planning van de afvalrubriek. Social media, De Schakel, de gemeentelijke website en (gedeeltelijk) de afvalapp zijn de communicatiemiddelen die hiervoor worden ingezet.

Communicatie omtrent acties

De actieronde en het bestickeren van de oranje containers zoals beschreven op pagina 2 en 3 hebben een goede voorbereiding nodig. Onder deze voorbereiding valt ook de communicatie

richting de inwoners. De Schakel, sociale media, de gemeentelijk website eventueel aangevuld met een brief richting de inwoners zijn de communicatiemiddelen die hiervoor worden ingezet.

Sorteeranalyses

In het voorjaar en najaar worden de sorteeranalyses uitgevoerd. Tot op heden is er weinig gedaan met de sorteeranalyses en de uitkomsten hiervan, terwijl de sorteeranalyses bruikbare informatie geven.

Voor de eerstvolgende sorteeranalyse in het voorjaar zal er aandacht zijn. De portefeuillehouder zal aanwezig zijn tijdens de start van de sorteeranalyse in het voorjaar. Dit moment wordt aangegrepen voor publicatie in De Schakel en sociale media. Vervolgens worden de uitkomsten van de sorteeranalyses bekend gemaakt via De Schakel en social media. In vervolg worden de resultaten van de sorteeranalyses bekend gemaakt via deze communicatiemiddelen.

Communicatie omtrent afvalscheiding, inzameling en verwerking

De communicatie over afvalscheiding, inzameling en verwerking is erg breed, maar komt bijna wekelijks aan bod in de planning. Verschillende afvalstromen zoals KGA, PMD en textiel komen aan bod. Informatie over deze afvalstromen zorgt voor een juiste scheiding, maar ook voor handige weetjes zoals wat er met het verwerkte afval wordt gedaan, bijvoorbeeld dat van GFT-afval compost wordt gemaakt. Deze informatie is terug te vinden in De Schakel en dient opgenomen te worden op de gemeentelijke website.

Daarnaast is er communicatie over de afvalinzameling, bijvoorbeeld het inzamelrooster tijdens de feestdagen. Deze informatie wordt verwerkt in De Schakel, sociale media, de gemeentelijke website, de afvalapp en de papieren afvalkalender. Ook is er aandacht voor de verwerking van afval, bijvoorbeeld in het bericht 'Weet wat er met je afval

gebeurt'. Deze informatie wordt gegeven via De Schakel en de gemeentelijke website.

Afval is grondstof – Geef het door

Vanaf medio 2020 t/m medio 2021 loopt er een provincie brede campagne over afval scheiden om vervolgens afval als grondstof te kunnen gebruiken. 'Geef het door' is een samenwerking van de twaalf Drentse gemeenten. Samen hebben we het doel om zo weinig mogelijk restafval over te houden (VANG-doelstelling). Vanuit het campagneteam wordt de gemeente voorzien van content dat weer geplaatst kan worden in De Schakel en/of social media. De campagne dient nog opgenomen te worden op de gemeentelijke website.

Zwerfafval

Er is een start gemaakt voor het opstellen van een visie zwerfafval. Uit deze visie komen ook een aantal deelprojecten naar voren. De visie, de deelprojecten en de voortgang van de deelprojecten kunnen worden gebruikt voor communicatie via de gemeentelijke website, social media of De Schakel.

De vrijwilligers en activiteiten rondom zwerfafval, zoals de landelijke opschoondagen, hebben ook aandacht nodig. Juist omdat we als gemeente de initiatieven voor zwerfafval, al dan niet in groepsverband, toejuichen en faciliteren¹. Communicatiemiddelen die worden ingezet zijn de gemeentelijke website, social media en De Schakel.

¹ Zolang de Coronamaatregelen van kracht zijn faciliteren we alleen individuele inwoners of inwoners die een huishouding voeren. Zolang de Coronamaatregelen van kracht zijn faciliteren we alleen individuele inwoners of inwoners die een huishouding voeren.

Planning (afvalrubriek)

In de onderstaande planning is per week opgenomen welke onderwerpen worden gecommuniceerd. In deze planning komen alle communicatieonderdelen terug. Uiteraard is de planning niet in beton gegoten en kan, indien noodzakelijk, worden aangepast. Daarnaast kunnen er nog aanvullingen plaats vinden bijvoorbeeld over de inzameling

bij winterweer of wijzigingen door (gewijzigde) Coronamaatregelen. In een wekelijkse afstemming met de afdeling Communicatie wordt gekeken welke onderwerpen uiteindelijk geplaatst worden, de tekstvoorstellen en via welke communicatiemiddelen.

Week (+ uit te voeren actie)	Onderwerp (waarover te communiceren)	Opmerking
8	x	
	Zwerfafval	
9	Afmelding compost- en opschoondagen	Aan te vullen met compostvaten, paasvuur en een eerste bekendmaking rondom de takkenweken in april.
10	Bouwmateriaal	
11	Gratis veld ABS	
12	Takkenweek aankondigen + eierschalen + ophaaldagen rondom pasen	
14 Gratis takkenweek	Takkenweek aankondigen	
15 Gratis takkenweek	PMD + zwerfafval	
16 Gratis takkenweek	Weet wat er met je afval gebeurt + ophaaldagen rond koningsdag	
17	Textiel = ophaaldagen rondom bevrijdingsdag	
18	GFT	
19	Drenthe geeft door + ophaaldagen rondom hemelvaart	
20	KGA + zwerfafval + ophaaldagen rondom pinksteren	
21	PMD	
22 Sorteeraanlyses	Afvalapp + aankondiging actieronde en stickers	
23	Accu's + sorteeraanlyses	
24	Autobanden + terugkoppeling actieronde	
25 Poster	Grofvuil	
26 Poster	Folders-nee nee	
27 Actieronde en stickers/ poster	Hoe doe je dat nou, je grijze container leger maken? + uitkomsten sorteeraanlyses	
28 Actieronde en stickers	Glas: Wat mag er wel en niet in de glasbak?	
29	Elektrische apparaten	
30	PMD	
31	Batterijen	

32	Bouwmateriaal	
33	Textiel	
34	Weet wat er met je afval gebeurt	
35	GFT	
36	Gratis veld ABS +aankondiging actieronde	
37 Actieronde	KGA	
38 Actieronde	Accu's + zwerfafval	
39	Asbest + terugkoppeling actieronde	
40 Sorteer- analyses	Blikmikkers	
41	Wat hoort bij PMD	
42	Takkenweek aankondigen	
43 Gratis takkenweek	Takkenweek aankondigen	
44 Gratis takkenweek	Afvalapp + uitkomsten sorteeranalyses	
45 Gratis takkenweek	Grofvuil + zwerfafval	
46	Weet wat er met je afval gebeurt	
47	Hoe doe je dat nou, je grijze container leger maken?	
48	Cadeaupapier	
49	Kerstbomennetjes en kapotte kerst-lampjes	
50	Papier cadeaupapier	
51	Frituurolie scheiden + eventuele wijzigingen inzameling + ophaaldagen feestdagen	
52	Kerstbomeninzameling + veeg je straat-je + eventuele wijzigingen inzameling + ophaaldagen feestdagen	
1	Kerstbomeninzameling + eventuele wijzigingen inzameling	

Advies

Voor de acties is het advies:

1. Twee actierondes PMD te organiseren (week 27/28 en week 37/38).
Afvalcontroleurs (van SUEZ of WPDA) lopen voor de vrachtwagen uit, controleren containers, laten bij vervuiling staan en voorzien van hanger met informatie. De PMD container wordt tijdens de eerstvolgende inzameldag restafval geleegd.
2. De oranje containers tijdens de eerste actie-ronde te voorzien van stickers met daarop informatie (wel/niet lijst) over PMD. De stickers worden geplakt door de controleurs.
3. Algemene poster afval scheiden in de gemeente Aa en Hunze te verspreiden in de weken 25 t/m 27.
4. Vooralsnog geen pilot GFT-bakjes te doen vanwege de relatief hoge investeringskosten en onzekerheid in opbrengsten.

Voor de actiepunten 1 en 2 is eenmalig een extra bedrag benodigd van €30.000 euro, waarvan de kosten verwacht terugverdiend te worden middels lagere afkeur- en restafvalkosten. De kosten van de poster worden gedekt uit het reguliere communicatiebudget.

Voor de communicatie is het advies om de communicatiekalender vast te stellen, waarbij ambtelijk wekelijks afstemming is tussen de afdeling communicatie en afval over de inhoud van de onderwerpen en de kanalen via waar dit verspreid gaat worden. Hieraan zijn geen extra kosten verbonden.

